

Piețele de energie electrică și consumatori

- În contextul pachetului "Energie curată pentru toți europenii" -

Consiliul Investitorilor Străini (FIC) este una dintre cele mai importante organizații ale mediului de afaceri din România. FIC reunește 130 dintre cei mai mari investitori străini care angajează aproximativ 180.000 de persoane și au o cifră de afaceri de peste 180 de miliarde de RON, aproximativ 25% din PIB-ul României. Grupul de lucru pentru energie al FIC îi aduce împreună pe unii dintre cei mai importanți producători, distribuitori și consumatori din România. Din acest motiv considerăm că în domeniul energiei, pozițiile agreeate la nivelul FIC reflectă într-o bună măsură un consens din piață și sunt astfel foarte utile pentru definirea obiectivelor României în negocierile la nivel european privind adoptarea directivelor și regulamentelor europene.

Facem mai jos rezumatul câtorva puncte cheie și recomandări privind piețele de energie electrică și consumatori în contextul pachetului "Energie curată pentru toți cetățenii europeni", aflat în dezbaterile instituțiilor europene.

Puncte cheie

Propunerea pentru un Regulament al Uniunii Europene revizuit privind piața internă a energiei electrice oferă un cadru pozitiv pentru a răspunde provocărilor viitoare ale pieței de energie electrică, abordează unele dintre aceste provocări și stabilește principiile pentru asigurarea unui viitor fără dioxid de carbon într-o manieră rentabilă din punctul de vedere al costurilor. În acest cadru, toate tehnologiile vor concura într-un mediu echitabil.

Propunerea pentru o Directivă a Uniunii Europene revizuită privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice oferă un cadru general pozitiv pentru a finaliza tranziția spre piețele *retail* care funcționează bine, punând consumatorii în centrul său. Liberalizarea deplină a piețelor *retail* se bazează pe eliminarea progresivă a reglementării prețurilor reziduale. Astfel, toți utilizatorii finali ar trebui să beneficieze de o mai mare transparență și de mai multe informații (de exemplu, instrumente de comparare a prețurilor și facturi), în timp ce consumatorii vulnerabili pot fi susținuți prin politici sociale dedicate. Noua legislație va sprijini noii actori de pe piață (de exemplu, comunități energetice locale, semi-profesioniști și agregatori), precum și noile afaceri (de exemplu, în domeniul vehiculelor electrice, combustibililor alternativi pentru sectorul de transport, și stocării de energie) și va crea cadrul necesar pentru integrarea pe piață a energiei regenerabile. Operatorii sistemelor de distribuție (OSD) vor acționa ca un factor neutru în noul model al pieței, gestionând mai activ rețelele de exemplu prin asigurarea flexibilității la nivel local și susținând potențialul dezvoltării de noi afaceri (de exemplu, vehicule electrice, piețe de stocare etc.) în caz de eșec al pieței.

Având în vedere această structură generală pozitivă, considerăm că modelul de reglementare poate fi îmbunătățit, așa cum o arată recomandările de mai jos.

Recomandări privind propunerea de Regulament al Uniunii Europene revizuit privind piața internă a energiei electrice

Piețe pe termen scurt. Apreciem eforturile de integrare a piețelor de servicii *intraday*, de echilibrare și de servicii auxiliare, în scopul de a stabili în mod corect prețurile pentru serviciile de frecvență și non-frecvență. În ceea ce privește achizițiile regionale și dimensionarea capacității de rezervă (articolul 5), centrele operaționale regionale și / sau operatorii de sisteme de transport (OST) național trebuie să asigure capacitatea de rezervă până în ziua următoare. Echilibrarea în timp real a sistemului trebuie să se realizeze de către OST-urile naționale, care sunt responsabile pentru menținerea siguranței aprovizionării de la nivelul fiecărui Stat Membru.

Semnale privind prețurile pe termen lung. Articolul 8 prevede posibilitatea ca operatorii de pe piață să dezvolte produse *forward* pentru a acoperi riscurile financiare generate de fluctuațiile de preț. În prezent, sunt disponibile doar produse pe termen mediu, iar lichiditatea acestora este foarte limitată, însă contractele pe termen lung sunt esențiale pentru atragerea investițiilor necesare pentru reducerea intensității dioxidului de carbon, securitatea aprovizionării și competitivitatea industriei. Contractele pe termen lung nu trebuie să discrimineze între sursele de energie sau tipul de actori de pe piață și nu trebuie să împiedice lichiditatea pieței; în vederea abordării acestor aspecte, s-ar putea introduce dispoziții sau criterii specifice.

Mecanisme de remunerare a capacității (MRC). Articolele 18-24 prevăd posibilitatea ca statele membre să introducă MRC pentru a aborda problemele de adecvanță. FIC salută o abordare cuprinzătoare a securității aprovizionării și obligația participării transfrontaliere la astfel de mecanisme. Cu toate acestea, având în vedere complexitatea dinamicii locale, FIC consideră că evaluările privind adecvanța trebuie efectuate de Statele Membre pe baza unei metodologii europene comune, definite de către ENTSO-E. Susținând necesitatea reducerii intensității emisiilor de dioxid de carbon, MRC-urile trebuie să garanteze o concurență eficientă la nivelul tehnologiilor, pentru a se evita construirea de noi centrale termice pe termen lung pentru a satisface nevoile de adecvanță pe termen scurt și care ar putea fi satisfăcute de capacitățile existente. Acest lucru este important pentru a preveni denaturarea pieței și pentru a evita suprapunerea de diferite politici (de exemplu, schema ETS). MRC trebuie să fie un instrument folosit în ultimă instanță, necesitatea utilizării acestuia fiind bazată pe evaluarea adecvanței și dezvoltată în mod corespunzător, respectiv în scopul rezolvării unor probleme specifice temporare, în același timp evitând creșterea presiunii asupra consumatorului final.

Tarifele de rețea și operatorii sistemelor de distribuție (OSD). FIC salută recunoașterea rolului important al OSD-urilor ca sprijin neutru al tranziției în domeniul energetic, în cadrul regimului actual de *unbundling*. De asemenea, FIC sprijină crearea unui organism european al OSD (articolul 50) și reprezentarea OSD-urilor în întreaga UE, inclusiv prin desfășurarea unui amplu proces de consultare cu OSD-urile de gaze, în perspectiva creării unei entități similare pentru acestea.

În scopul abordării specificului local al activității de distribuție, regulamentul european trebuie să ofere, pe lângă armonizarea tarifelor de distribuție (articolele 16 și 55) și îndrumări cu un caracter neobligatoriu pentru autoritățile naționale de reglementare, cu privire la modul de promovare a inovării în reglementarea distribuției energiei electrice. Pe de altă parte, armonizarea la nivel european este relevantă în stabilirea raportului tarifelor de rețea (transmisie și distribuție) aplicate producției și consumului; în special, concurența pe piețele europene *en gros* nu trebuie să fie denaturată, astfel încât tarifele de generare trebuie să fie stabilite la 0 [€/MWh] în toate Statele Membre.

Centre regionale operaționale (CRO). FIC salută crearea CRO-urilor ca mijloc de reducere a costurilor și de îmbunătățire a funcționării pieței și utilizării interconexiunilor, îmbunătățind în cele din urmă cooperarea statelor membre și securitatea regională a aprovizionării. CRO-urile, care pot reduce, de asemenea, volumele tranzacționate pe piața de echilibrare, reprezintă un pas către funcționarea completă a pieței interne a energiei în UE.

Recomandări privind propunerea de Directivă a Uniunii Europene revizuită privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice

Clienții tradiționali nu trebuie să fie discriminați față de cei activi, pentru a se evita clivajul dintre consumatori. În timp ce salutăm introducerea în propunerile legislative a prevederilor despre, și concentrarea asupra, noilor actori de pe piață, cum sunt consumatorii activi, agregatorii, și comunitățile energetice locale, considerăm că sunt necesare clarificări suplimentare în ceea ce

privește definirea, drepturile și obligațiile acestora. Eliminarea barierelor din calea participării *prosumatorilor* și a comunităților energetice locale nu trebuie să creeze distorsiuni sau costuri suplimentare pentru utilizatorii finali care decid să rămână doar consumatori. Un client activ conectat la rețea nu este izolat: trebuie evitată măsurarea/contorizarea netă, nu numai a tarifelor de rețea, ci și a costurilor legate de politici, pentru a evita dezavantajarea restului clienților. În cele din urmă, articolul 15 trebuie să clarifice faptul că operatorul de măsurare/contorizare din fiecare Stat Membru trebuie să se ocupe și de contorizarea consumatorilor activi, pentru a se evita o fragmentare complexă și costisitoare.

Supra-reglementarea piețelor de *retail* nu trebuie să introducă denaturări sau poveri excesive.

Directiva stimulează răspunsul cererii, atât implicit (stabilirea prețurilor în mod dinamic), cât și explicit (agregarea). Răspunsul implicit al cererii definit la articolul 11 nu trebuie impus furnizorilor în lipsa unei analize cost-beneficiu adecvate. Agregatorii, definiți la articolul 17, nu trebuie să fie favorizați de o reglementare asimetrică (de exemplu, prin scutirea de la responsabilitatea în echilibrare), pentru a se preveni fenomenul de *free-rider*. Dispozițiile privind facturarea (anexa II) nu trebuie să fie prea prescriptive, ci să vizeze simplitatea, transparența și concizia. Elementele secundare obligatorii ce trebuie să se regăsească în toate facturile ar putea genera costuri suplimentare, dar nu și valoare.

OSD trebuie stimulați, printr-o reglementare bazată pe rezultate, să introducă soluții inovatoare pentru gestionarea eficientă a rețelei, avându-se în vedere un impact echilibrat și rezonabil asupra consumatorilor.

Cadrul de reglementare a distribuției de energie trebuie să asigure OSD-urilor stimulentele corespunzătoare pentru a investi în mod adecvat în funcționarea eficientă și de înaltă calitate a rețelelor, într-un context caracterizat de o dezvoltare tot mai mare a generării distribuite. În special, OSD trebuie stimulați să utilizeze soluții inovatoare, de exemplu, legate de digitalizare sau de asigurarea flexibilității. Ei trebuie de asemenea compensați în mod corespunzător pentru investițiile făcute în, și costurile generate de, investițiile făcute în stații de încărcare a vehiculelor electrice și în instalarea echipamentelor de stocare, în caz de eșec al pieței (articolele 33 și 36), chiar dacă va fi fost implementată o strategie de ieșire.

Ne exprimăm disponibilitatea de a dezvolta argumentele și recomandările prezentate mai sus inclusiv cu date și repere tehnice și de specialitate în măsura în care veți considera acest demers util. Grupul de lucru pentru energie al FIC este, de asemenea, disponibil pentru o întâlnire în care să extindem, să clarificăm sau să argumentăm pe larg ideile de mai sus.

Cu deosebită considerație,